

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRENME ZORLUĞU VE KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE LEARNING DIFFICULTY AND ANXIETY

Şule Ötken*

Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0000-0003-2454-6449

Büşranur Koca

Anadolu Ajansı, Ankara, Türkiye

ORCID ID: 0009-0005-4631-7729

*Sorumlu yazar: sule.ayyildiz@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde yabancı dil olarak İngilizce, tüm dünyada önemli bir dil haline gelmektedir. Bununla birlikte üniversitelerin farklı bölümlerinde de hazırlık sınıfı olarak İngilizce dersi öğrencilere okutulmaktadır. Öte yandan yabancı dil öğrenme zorluğunun oluşturduğu kaygı durumu da öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizce öğrenmeye ön yargılı yaklaşmasına neden olmaktadır. Söz konusu araştırmanın amacı hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil öğrenme zorluğu ve kaygısı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmaya üniversitelerin farklı bölümlerinde yer alan 233 hazırlık sınıfı öğrencisi katılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracının ilk bölümünde öğrenciler hakkında demografik bilgiler sorulmuş olup ikinci bölümünde Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği ve üçüncü bölümünde ise Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği kullanılmıştır. Söz konusu ölçekler kullanılarak değişkenler arasındaki ilişki kanonik korelasyon analizi yapılarak incelenmiştir. Araştırma sonunda yabancı dil hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil sınıf kaygısının yüksek olduğu ve öğrenme alışkanlıklarından dolayı yabancı dil öğrenmede zorluk yaşadıkları bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Üniversite hazırlık öğrencileri, yabancı dil öğrenme, yabancı dil öğrenme zorluğu, yabancı dil öğrenme kaygısı

ABSTRACT

Today, English as a foreign language is becoming an important language all over the world. In addition, English courses are taught to students as a preparatory class in different departments of universities. On the other hand, the state of anxiety caused by the difficulty of learning a foreign language causes students to approach learning English as a foreign language with prejudice. The aim of this research is to examine the relationship between foreign language learning difficulties and anxiety of preparatory class students. 233 preparatory class students from different departments of universities participated in the research. In the first part of the data collection tool used in the research, demographic information about the students was asked, in the second part, the Foreign Language Classroom Anxiety Scale and in the third part, the Foreign Language Learning Difficulties Scale was used. Using these scales, the relationship between the variables was examined by performing canonical correlation analysis. At the end of the research, it was found that foreign

language preparatory class students had high level of foreign language classroom anxiety and had difficulty in learning a foreign language due to their learning habits.

Keywords: College preparatory students, learning foreign language, difficulty learning a foreign language, foreign language learning anxiety

1.GİRİŞ

Küresel bir dil haline gelen İngilizce, dünyanın birçok farklı kesiminde yaygın bir şekilde öğretilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'na ait verilere göre, Türk eğitim sisteminde yabancı dil öğretimi 1997-1998 yıllarında uygulamaya geçirilmiştir. Yapılan bu yeniliğe göre, devlet okulları bünyesinde 3. ve 4. Sınıftan itibaren haftada dört saat olacak şekilde yabancı dil dersleri müfredata girmiştir (MEB, 2009). Yabancı dil olarak İngilizce öğrenim sürecinin sonunda, öğrenenden bu dilde belirli bir iletişim ve etkileşim kurabilme seviyesine sahip olması beklenmektedir. Ayrıca, dil öğreniminde dört temel beceri olarak adlandırılan okuma, yazma, dinleme ve konuşma alanlarında istenilen seviyeye ulaşılması ve öğrenilen dilde yapısal olarak bilgi sahibi olunması hedeflenmektedir. Aydın ve Zengin'in 2008 yılında yaptığı araştırmaya göre öğrenenin yabancı dildeki seviyesi hedef dili öğrenme amacına göre değişkenlik gösterebilmektedir. Öğrenenlerin farklı kaynaklardan edindikleri bilgiler ve yargılar, oldukça kişisel değişkenlere sahip olan yabancı dil öğrenme süreci konusunda çeşitli ön yargılar geliştirmelerine ortam hazırlamaktadır. Bununla birlikte yabancı dil öğrenme motivasyonunu da düşürerek öğrencilerin kaygı durumlarını artırmaktadır.

Yabancı dil öğreniminde motivasyon terimi içsel ve dışsal olarak ikiye ayrılmaktadır. Öğrenenin kendi gereksinimlerini karşılamak amacıyla harekete geçme durumu içsel motivasyon olarak adlandırılmaktadır. Dış etkenlerden sunulan bir ödül veya ceza sistemine dayalı olarak harekete geçme durumu ise dışsal motivasyon şeklinde tanımlanmaktadır (Mehdiyev, Gonca ve Uğurlu, 2016). Çeşitli motivasyon sorunları hedef dili öğrenen bireyin öğrenme zorluğu yaşamasına sebep olmaktadır. Bununla birlikte söz konusu yaşanan bu zorluk, dilin öğrenim sürecini ciddi bir şekilde etkileyebilmektedir. Zorlukların belirlenmesi bireyin somut ve yol gösterici çözüm yolları bulmasına olanak sağlayacaktır (TDK, 2018; Can ve Can, 2014). Hedef dilin öğrenilmesinde yaşanan zorlukların tespit sürecinin, sorunların belirlenme sürecine göre daha kolay olduğu düşünülmektedir. Buna göre, sorunların altında yatan zorlukların derinlemesine ele alınmasıyla, yaşanan zorluğun çözümünün bulunmasında daha etkili bir yol izlenmiş olacaktır. (Bayır ve Yeşil, 2019).

Genel olarak yabancı dil öğrenimi kişinin öğrenme tekniği ve süresine göre farklılık gösterebilmektedir. Başarının artırılması için hem öğretmenin öğrencinin öğrenme şekline göre yöntemler kullanması hem de öğrencinin kendi öğrenme tekniğini keşfetmesi önemli bir yer tutmaktadır. Hedef dilin zorluk düzeyine göre, yabancı dil öğrenen öğrencilerde kaygı problemleri ve yetersiz hissetme halleri meydana gelebilmektedir. Büyüköztürk bir makalesinde kaygı kavramına Spielberger'e atıfta bulunarak "Kaygı, bir tehdit altında hissedilen korku ve gerginlik durumu olarak ifade edilebilir. Spielberger (1971), kaygıyı, stres yaratan durumların oluşturduğu üzüntü, algılama ve gerginlik gibi hoş olmayan duygusal ve gözlenebilir tepkiler olarak tanımlamaktadır" şeklinde yer vermiştir. Bununla birlikte Anxiety and Behavior adlı eserinde iki farklı kaygı durumundan bahsetmektedir. Birincisi geçici olarak görülen ve öznel olarak yaşanan, gerilim ve korku anlarıyla ortaya çıkan "durumluk kaygı" olarak belirtilmektedir. İkincisi ise durumluk kaygı halinin süreklilik kazanmasıyla ortaya çıkan "sürekli kaygı" olarak kitapta yer almaktadır. Yabancı dil öğrenme kaygısı, dili

öğrenen kişinin yaşadığı konuşma, dinleme, öğrenme durumlarının korku ve gerilim faktörleriyle etkilenmesi olarak tanımlanabilmektedir (MacIntyre ve Gardner, 1994).

Yabancı dil öğreniminde kaygı ve zorluk faktörlerinin önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Hedef dilin öğrenim sürecinde yaşanan zorlukların başarısızlık kaygısını büyük oranda tetiklemesi, dilin gelişim sürecini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu sürecin daha başarılı geçmesi adına yabancı dil öğreniminde kaygı ve zorluk arasındaki ilişkinin incelenerek sonuçların analiz edilmesi hem öğrenim alanına hem de literatüre görece katkı sunabilir.

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yabancı dil öğrenme zorluğu ve kaygısı arasındaki ilişkiyi kanonik korelasyon analizi ile incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Üniversite öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde zorluk faktörü nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Üniversite öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde kaygı faktörü nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Üniversite öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde zorluk ve kaygı faktörleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizi başlıkları altında bilgiler sunulmuştur.

1.Araştırma Modeli

Ankara’da yer alan bazı üniversitelerin farklı bölümlerinde hazırlık öğrenimine devam eden öğrencilerin yabancı dil öğreniminde yaşadıkları kaygı ve zorluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada ilişkiisel araştırma modeli kullanılmıştır. İlişkiisel araştırmalarda, birden fazla değişken arasında yer alan ilişkiler incelenerek olguların anlaşılması sağlanır (Fraenkel ve Wallen, 2006).

2.Çalışma Grubu

Bu araştırmada çalışma grubu olarak üniversitelerin hazırlık sınıfında okuyan 233 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğüne ait sayının madde sayısının 5 katı olması gerektiği düşünüldüğünde (Nunnally ve Bernstein, 1994; Kline, 2011) söz konusu çalışma için örneklem büyüklüğünün bu çalışma için yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin %47.6’sı erkek ve % 46.8’i kız olduğu görülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin yaş dağılımı incelendiğinde 17-19 yaş aralığında %63.9 öğrenci ve 20-22 yaş aralığında %17.2 öğrenci olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin hazırlık öğrenimi bitiminde devam edecekleri bölüm değişkeninin ise %14.2 bilgisayar mühendisliği, %9 bilişim sistemleri mühendisliği, %6.9 elektrik elektronik mühendisliği, %11.2 işletme ve kamu yönetimi, %13.3 psikoloji, %6.4 yazılım mühendisliği, %6 mütercim tercümanlık ve %15 diğer bölümler (endüstri müh., iç mimarlık, yeni medya ve iletişim, film tasarımı yönetmenliği, fizik tedavi, ingiliz dili ve edebiyatı, grafik tasarım) olduğu saptanmıştır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Değişken	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kız	11	7.6
	Erkek	09	6.8
Yaş	17-19 yaş	49	3.9
	20-22 yaş	0	7.2
Bölüm	Bilgisayar Müh.:1	3	4.2
	Bilişim sistemleri müh.:2	1	.0
	Elektrik elektronik müh.:3	6	.9
	İşletme-Kamu yönetimi:8	6	1.2
	Psikoloji: 10	1	3.3
	Yazılım müh.:11	5	.4
	Mütercim tercümanlık:12	4	.0
	Diğer(endüstri müh., iç mimarlık, yeni medya ve iletişim, film tasarımı yönetmenliği, fizik tedavi ve rehabilitasyon, ingiliz dili ve edebiyatı, grafik tasarım):13	5	5.0

3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışma kapsamında düzenlenen veri toplama aracı, üniversitelerin farklı bölümlerinde hazırlık öğrenimine devam eden öğrencilere Google Form üzerinde çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Bununla birlikte veri toplama aracında ilk olarak üniversitelerin hazırlık sınıfında öğrencilerin cinsiyet, yaş, bölüm bilgilerinin sorulduğu demografik bilgiler bölümü bulunmaktadır. Veri toplama aracının ikinci bölümünde Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği ve üçüncü bölümünde ise Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği kullanılmıştır.

Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği: Hazırlık sınıfında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yabancı dil kaygısını ölçmek amacıyla Oruç ve Demirci (2020) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği” kullanılmıştır. “Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği” 3 faktör ve 33 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu maddeler (1), “Kesinlikle katılmıyorum.”; (2), “Katılmıyorum.”; (3), “Ne katılıyorum, ne katılmıyorum.”; (4), “Katılıyorum.” ve (5), “Kesinlikle katılıyorum.” olacak şekilde düzenlenmiştir. Ayrıca, ölçekte 4 ters madde (14, 15, 16, 17) bulunmaktadır. Oruç ve Demirci (2020) tarafından yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda KMO= ,89 ve $\chi^2=1314,702$, $df=136$, $p<0,001$ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca maddelerin faktör yükleri ,51 ve üzerinde olup faktör isimleri “konuşma kaygısı”, “başarısızlık kaygısı”, “özgüven eksikliği” şeklindedir. Ayrıca ölçeğin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0,71 olarak hesaplanmıştır. Araştırmacılar tarafından “Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği” geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları tekrar yapılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda KMO= ,82 ve $\chi^2=1065,911$, $df=136$, $p<0,001$ olarak bulunmuştur. Bununla birlikte ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,84 şeklinde bulunmuştur.

Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği: Hazırlık sınıfında öğrenim gören üniversite öğrencilerin yabancı dil öğrenme zorluklarını ölçme için Bayır ve Yeşil (2019) tarafından geliştirilen “Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği” kullanılmıştır. “Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği” 5 faktör ve 29 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu maddeler (0) Hiç/Çok az”, “(1) Az”, “(2) Biraz/Kısmen”, “(3) Fazla” ve “(4) Çok fazla” seçenekleri kullanılarak

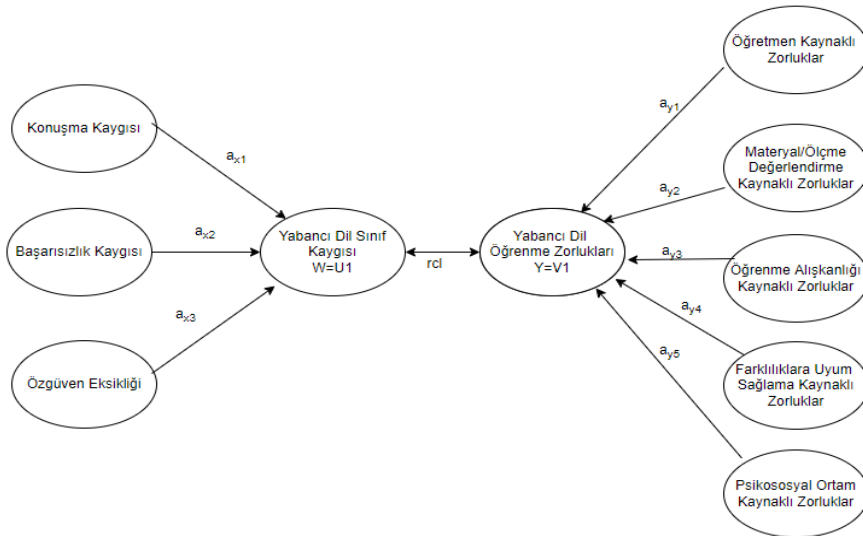
derecelendirilmiştir. Bayır ve Yeşil (2019) tarafından yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin KMO değeri 0,937; Bartlett Testi değerlerinin $\chi^2=5707,914$; $sd=46$; $p<0,001$ olarak hesaplanmıştır. Bununla birlikte maddelerin faktör yükleri 0,45 ve üzerinde olup faktörlerin isimleri “öğretmen kaynaklı zorluklar, “materyal/ölçme değerlendirme kaynaklı sorunlar”, öğrenme alışkanlığı kaynaklı zorluklar”, “farklılıklara uyum sağlama kaynaklı zorluklar” ve “psikososyal ortam kaynaklı zorluklar” şeklindedir. Ayrıca ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0,923 olarak hesaplanmıştır. Araştırmacılar tarafından “Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği” geçerlik ve güvenirlik çalışmaları tekrar yapılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda KMO= ,76 ve $\chi^2=1638,129$, $df=406$, $p<0,001$ olarak bulunmuştur. Bununla birlikte ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,85 olarak hesaplanmıştır.

4. İşlemler ve Verilerin Analizi

Bu araştırma kapsamında veri toplama işlemine başlamadan önce etik kurul izni alınmıştır. Söz konusu etik kurul izni Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Bilimsel Yayın Etik Kurulunun 30/11/2022 tarihli ve 59315 sayılı kararında alınmıştır. Bununla birlikte araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeklerin izinleri, ölçekleri geliştiren kişilerden elektronik posta ile alınmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan ölçekler gönüllülük esasına dayanılarak uygulanmıştır. Bununla birlikte ölçek uygulaması yaklaşık olarak 20 dakika sürmüştür.

Araştırma kapsamında verilerin analizi, betimsel ve kanonik korelasyon analizi ile gerçekleştirilmiştir. Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği ve Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği alt boyutları arasında ilişkileri belirlemek amacıyla kanonik korelasyon analizi uygulanmıştır. Kanonik korelasyon analizinin en önemli amacı, iki değişken grubu arasındaki ilişkileri analiz etmektir (Marcoulides ve Hershberger, 1997; Tabachnick ve Fidell, 2007; Stevens, 2009). Kanonik korelasyon analizi bağımlı ve bağımsız değişken stleri arasındaki ilişkiyi en süt düzeye çıkaracak uygun yapıyı belirlemeye yardım eder (Kalaycı, 2014).

Araştırma kapsamında kullanılan değişken setleri, Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği'ne ait 3 boyut ve Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği'ne ait 5 boyuttan oluşmaktadır. Söz konusu boyutlar arasında ilişkiye ait kurulan model Şekil 1'de verilmiştir

Şekil 1. Kanonik Korelasyon Analizi için Kurulan Model

Şekil 1 incelendiğinde, a_{xi} katsayısı, X bağımsız değişkenine ait olan kanonik yükleri, a_{yi} katsayısı ise Y bağımlı değişkenine ait kanonik yükleri göstermektedir. Ayrıca r_{ci} ise kanonik değişkenler arasındaki ilişki katsayısıdır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Söz konusu katsayıların hesaplamak amacıyla yapılan kanonik korelasyon analizi için ilk olarak bazı varsayımların sağlanması gereklidir. Söz konusu varsayımlar doğrusallık, çoklu normal dağılım ve çoklu doğrusal bağlantıdır (Kalaycı, 2014). İlk olarak araştırma kapsamında kullanılan bağımsız değişkenlerin arasında çoklu bağlantı sorunu olup olmadığı incelenmiştir. Çoklu bağlantı sorunu için değişkenler arasındaki korelasyon değerinin en az .80 (Büyüköztürk, 2004) olması gerektiği düşünüldüğünde, araştırma kapsamında belirlenen bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı sorununun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte veri setinin normal dağılım özelliğine sahip olup olmadığını belirlemek için ise basıklık ve çarpıklık katsayıları hesaplanmıştır. Tabachnick ve Fidell'e göre (2013) +1 ve -1 aralığındaki değerlerin normal dağılıma sahip olması nedeniyle araştırma kapsamında kullanılan veri setinin normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak doğrusallık varsayımını incelemek için saçılma diyagramı oluşturulmuş ve dağılımların normale yakın olduğu görülmüştür.

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında veri setine ait bulgular değerlendirilirken ilk olarak betimsel istatistikler yapılmıştır. Daha sonra kanonik korelasyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

1. Betimsel İstatistikler

Üniversitelerin hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerin Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği ve Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği alt boyutlarına ait veriler üzerine ilk olarak betimsel istatistikler hesaplanmış ve Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırma Kapsamında Kullanılan Değişkenlere Ait Betimsel İstatistikler

Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeğine ait alt boyutlar	N	Ort	Ss
Konuşma kaygısı	33	.14	77
Başarısızlık kaygısı	33	.07	85
Özgüven eksikliği	33	.11	82
Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeğine ait alt boyutlar			
Öğretmen kaynaklı zorluklar	33	.97	61
Materyal/ölçme değerlendirme kaynaklı zorluklar	33	.16	65
Öğrenme alışkanlığı kaynaklı zorluklar	33	.07	68
Farklılıklara uyum sağlama kaynaklı zorluklar	33	.15	66
Psikososyal ortam kaynaklı zorluklar"	33	.07	81

Tablo 2 incelendiğinde, hazırlık sınıfında öğrenim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenmede öğretmen kaynaklı zorlukları daha az (ort=2.97), materyal/ölçme değerlendirme kaynaklı zorlukları ise daha fazla yaşadıkları söylenebilir (ort=3.16). Bununla birlikte öğrencilerin başarısızlık kaygısını en az (ort=3.07), konuşma kaygısını (ort=3.14) ise en fazla yaşadıkları sonucuna ulaşılabilir.

Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği ve Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılan korelasyon analizi sonucu Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği ve Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği alt boyutları arasındaki korelasyon analizi sonuçları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7
1.Konuşma Kaygısı	-						
2.Başarısızlık Kaygısı	.57*	-					
3.Özgüven Eksikliği	.37*	.18*	-				
4.Öğretmen Kaynaklı Zorluklar	.20*	.11*	.01	-			
5.Materyal/Ölçme Değerlendirme Kaynaklı Sorunlar	.27*	.24*	.06	.48*	-		
6.Öğrenme Alışkanlığı Kaynaklı Zorluklar	.41*	.46*	.18*	.36*	.35*	-	
7.Farklılıklara Uyum Sağlama Kaynaklı Zorluklar	.33*	.28*	.13*	.32*	.43*	.54*	-
8.Psikososyal Ortam Kaynaklı Zorluklar	.32*	.31*	.14*	.33*	.42*	.45*	.48*

*=p<.01

Tablo 3 incelendiğinde hazırlık öğrencilerinin yabancı dil sınıf kaygısı ve yabancı dil öğrenme zorluğu arasındaki ilişki görülmektedir. Buna göre öğretmen kaynaklı zorluklar ve özgüven eksikliği arasında negatif yönlü ilişki olduğu ($r = -.01$, $p < .01$), diğer alt boyutlar arasında ise pozitif yönlü ilişkilerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu alt boyutlar arasında en yüksek ilişkinin ise başarısızlık ve konuşma kaygısı arasında olduğu saptanmıştır ($r = .57$, $p < .01$). Bu nedenle konuşma kaygısı arttıkça başarısızlık kaygısının da arttığı söylenebilir.

2.Kanonik Korelasyon Analizi

Araştırma kapsamında Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği ve Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği alt boyutlarına ilişkin yapılan kanonik korelasyon analizi sonucunda bulunan korelasyon katsayıları, Wilks' Lambda, F değeri, serbestlik derecesi ve anlamlılık düzeyi için kullanılan p değeri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Kanonik Korelasyon Analizine Ait Değerler

Kökler	c	c ²	Özdeğer	Wilks' Lambda	F	d	p
1	53	28	,39	,69	5,88	15.00	,00
2	18	32	,03	,96	1,04	8.00	,41
3	07	0	,01	,99	,36	3.00	,78

Tablo 4 incelendiğinde birinci kanonik değişken için hesaplanan modelin anlamlı olduğu (Wilk's $\lambda = .69$, $F(15) = 5.88$, $p < .01$) ve ikinci ve üçüncü kanonik değişkenin ise anlamlı olmadığı (Wilk's $\lambda = .96$, $F(8) = 1.04$, $p < .01$; Wilk's $\lambda = .99$, $F(3) = .36$, $p < .01$)

sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda Tabachnick ve Fidell (2009)'e göre anlamlı olan köklerin değerlendirilmesi gerektiği düşünüldüğünde birinci kanonik değerşken korelasyon katsayısı .53 ve bu katsayının karesi olan açıklanan varyansın ise %28 olduğu hesaplanmıştır. Öte yandan her bir sette bulunan alt boyutlar için hesaplanan standartlaştırılmış korelasyon katsayıları ve yük değerleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Standartlaştırılmış Korelasyon Katsayıları ve Yük Değerleri

Değerşken	r_{ei}	
	Korelasyon Katsayısı	Yük değerleri
Birinci set		
Öğretmen Kaynaklı Zorluklar	,19	-,29
Materyal/lme Değerlendirme Kaynaklı Sorunlar	-,21	-,53
ğrenme Alışkanlığı Kaynaklı Zorluklar	-,77	-,94
Farklılıklara Uyum Sağlama Kaynaklı Zorluklar	-,06	-,64
Psikososyal Ortam Kaynaklı Zorluklar	-,27	-,67
Açıklanan varyans (%)	42	
İkinci set		
Konuşma Kaygısı	-,41	-,83
Başarısızlık Kaygısı	-,67	-,92
Özgüven Eksikliği	-,11	-,39
Açıklanan varyans (%)	56	

Tablo 5 incelendiğinde, Yabancı Dil Sınıf Kaygısı leği ve Yabancı Dil ğrenme Zorlukları leği alt boyutlarına ilişkin korelasyon katsayıları ve yük değerleri görülmektedir. Buna göre oluşan U1 değerşkenine ait denklem Eşitlik 1'de verilmiştir.

$$U1 = \text{ğretmen Kaynaklı Zorluklar} * ,19 + \text{Materyal/lme Değerlendirme Kaynaklı Sorunlar} * -,21 + \text{ğrenme Alışkanlığı Kaynaklı Zorluklar} * -,77 + \text{Farklılıklara Uyum Sağlama Kaynaklı Zorluklar} * -,06 + \text{Psikososyal Ortam Kaynaklı Zorluklar} * -,27$$

(1)

Eşitlik 1 incelendiğinde, U1 değerşkenine en büyük katkıyı ‘‘ğrenme Alışkanlığı Kaynaklı Zorluklar’’ değerşkeni (-.77), en düşük katkıyı ise ‘‘Farklılıklara Uyum Sağlama Kaynaklı Zorluklar’’ (-.06) değerşkeni göstermiştir. İkinci kanonik değerşkene ait oluşturulan V1 denklemi Eşitlik 2'de verilmiştir.

$$V1 = \text{Konuşma Kaygısı} * -,41 + \text{Başarısızlık Kaygısı} * -,67 + \text{zgven Eksikliği} * -,11$$

(2)

Eşitlik 2 incelendiğinde, V1 değişkenine en büyük katkısı “Başarısızlık Kaygısı” değişkeni (-.67), en düşük katkısı ise “Özgüven Eksikliği” değişkeni (-.11) değişkeni göstermiştir.

Araştırma kapsamında yapılan kanonik korelasyon analizinde her bir sete ait kanonik yükler Tablo 5’te verilmiştir. Tabachnik ve Fidell’in (2013) belirttiği gibi setlere ait değişkenlerin kanonik yük değerlerinin .30’dan büyük olması gerekmektedir. Tablo 5’te yer alan kanonik yükler incelendiğinde birinci sette yer alan materyal/ölçme değerlendirme kaynaklı sorunlar (-.53), öğrenme alışkanlığı kaynaklı zorluklar (-.94), farklılıklara uyum sağlama kaynaklı zorluklar (-.64) ve psikososyal ortam kaynaklı zorluklar (-.67) birinci setin parçası olarak yorumlanabilir. İkinci sette yer alan konuşma kaygısı (-.83), başarısızlık kaygısı (-.92), özgüven eksikliği (-.39) değişkenleri ikinci setin parçası şeklinde yorumlanabilir.

4.TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, üniversitelerin farklı bölümlerinde hazırlık öğrenimine devam eden öğrencilerin yabancı dil öğreniminde yaşadıkları kaygı ve zorluk düzeyleri arasında bulunan ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu amaç kapsamında araştırmaya Ankara’da yer alan bazı üniversitelerin farklı bölümlerinde hazırlık öğrenimine devam eden 233 öğrenci katılmıştır. Söz konusu katılımcılardan elde edilen bulgulara öğrencilerin yabancı dil öğreniminde yaşadıkları kaygının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yabancı dil öğreniminde kaygının etkilerini azaltmak için doğru stratejileri kullanmak da önem arz etmektedir. Öğrencinin motive olma, öğrenme sürecindeki kaygı faktörünü yönetme ve yönlendirmede çeşitli stratejiler kullanılması gerekmektedir (Güven, 2017). Bununla birlikte Aydın ve Zengin (2008) tarafından yapılan yabancı dil öğrenme kaygısına ait alanyazın taramasında yabancı dil öğreniminde yaşanan kaygının öğrenmeyi olumsuz etkilediği ve zorlaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen başka bir bulgu Yabancı Dil Öğrenme Zorlukları Ölçeği alt boyutlarından öğrenme alışkanlığı kaynaklı zorluklar en yüksek değeri almış olmasıdır. Güven’in araştırmasına göre, yabancı dil öğrenme sürecinde öğrencinin kendi öğrenme sürecine ve yöntemine vakıf olması, uygun öğrenme etkinliklerini uygulayabilmesi, doğru materyal seçimi ve çeşitli değerlendirmeye tabii tutulması öğrenme sürecini başarılı yönetmeyle sonuçlanmaktadır (Güven, 2017). Araştırmada yabancı dil hazırlık sınıfı öğrencilerin yabancı dil sınıfı kaygısının yüksek olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte yabancı dil sınıfı öğrencileri öğrenme alışkanlıklarından dolayı yabancı dil öğrenmede zorluk yaşamaktadır.

Bu araştırma sadece Ankara ilinde yapılması nedeniyle Türkiye’nin diğer illerinde de araştırmanın tekrarlanması gerekebilir. Ayrıca yabancı öğrenmede yaşadıkları zorluk ve kaygı düzeylerinin akademik başarı, tutum gibi farklı değişkenlerle birlikte incelenebilir. Öte yandan aynı değişkenler kullanılarak farklı istatistikler teknikler kullanılarak araştırma verileri analizi edilebilir.

KAYNAKÇA

Aydın, S., & Zengin, B. (2008, April). Yabancı Dil Öğreniminde Kaygı: Bir Literatür Özeti. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jlls/issue/9927/122859> adresinden 15 Kasım 2022 tarihinde ulaşılmıştır.

Bayır, M ve Yeşil, R. (2019). Yabancı dil öğrenme zorlukları ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (2): 1573-1590.

Büyüköztürk, Ş. (1997). Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 12 (12), 453-464.

Can, E. ve Can, C.I. (2014). Türkiye’de İkinci Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 4(2), 43-63.

Fraenkel J. R. ve Wallen N. E. (2006). How to design and evaluate research in education. New York: McGraw-Hill.

Güven, Z. (2017). Yabancı Dil Öğreniminde Öz Düzenlemeli Öğrenme Stratejilerinin Kullanımı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Researcher: Social Science Studies. 5 (4): 873-888.

Kalaycı, Ş. (2014). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri. Ankara: Asil Yayıncılık.

Kline, R. B. (2011). Principles and practice of structural equation modeling. New York: The Guilford Press.

MacIntyre, P. D. ve Gardner, R. C. (1994). The Subtle Effects of Language Anxiety on Cognitive Processing in The Second Language. Language Learning, 44, 283-305.

Marcoulides, G. A. ve Hershberger, S. L. (1997). Multivariate statistical methods, London: Routledge.

MEB, (2009). Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği. 20.02.2018’de https://mus.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_04/10145220_ adresinden ulaşılmıştır

Mehdiyev, E., Usta, G. ve Uğurlu, C. T. (2016). İngilizce Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. 15.

Nunnally, J. C. ve Bernstein, I. H. (1994). Psychometric theory, New York: McGraw-Hill.

Oruç, E. ve Demirci, C. (2020). Yabancı dil sınıf kaygısı ölçeği’nin faktör yapısının incelenmesi, Language Teaching and Educational Research, 3 (1), 76-93.

Stevens, J. P. (2009). Applied multivariate statistics for the social sciences, London: Routledge.

Spielberger, C.D. (1971). Theory and research on anxiety. Anxiety and Behavior (third ed.) Edit. C.D. Spielberger. New York : Academic Press Inc. 3-20.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics, New York: Pearson

TDK. (2018). Türkçe Sözlük. 15.12.2018 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts adresinden ulaşılmıştır.